*

In de Overbetuwe sneuvelde op die eerste oorlogsdag in de strijd slechts één militair. Hier was van Nijmegen aan de Waal tot bij Huissen aan de Rijn (of Pannerdens kanaal) een verdedigingslinie aangelegd die in hoofdzaak met twee bataljons bezet was. Ten oosten van die linie lag een compagnie infanterie in het oude fort Pannerden bij de splitsing van Rijn en Waal. Al die troepen ressorteerden onder de commandant van de brigade A die, ongeveer ter hoogte van Rhenen, de eigenlijke Betuwestelling bezet hield welke, evenals de Maas-Waalstelling, inundaties in front had.

De grens bij Nijmegen werd omstreeks *X-Zeit* door aanzienlijke Duitse strijdkrachten overschreden. Hier hadden de Duitsers het vooral gemunt op de verovering van de bruggen over de Waal: de verkeersbrug en de spoorbrug. De poging om met een in rijnaken verborgen compagnie die bruggen bij verrassing te nemen (operatie *Trojanisches Pferd*) hadden zij, zoals in ons vorig deel vermeld, niet kunnen doorzetten – en hun *Vorausabteilungen* kwamen net te laat. De explosieladingen der Nijmeegse bruggen konden electrisch ontstoken worden – om 4 uur 25 ging de machtige verkeersbrug voor de ogen der Duitsers de lucht in, enkele minuten later de spoorbrug.[1] Nadien vonden dwars over de Waal vuurgevechten plaats, waarbij de, met een kanon van 5 cm uitgeruste, grote bunker aan de Betuwe-kant al door de tweede serie van 'tien of twaalf schoten snelvuur' getroffen werd; twee kwamen achter elkaar in het schietgat tot ontploffing.

'Bij de eerste daarvan werd ik', aldus de sergeant van de politietroepen die in de bunker commandeerde,

'terwijl ik gebogen voor de kijker stond, door de luchtdruk een halve slag naar rechts omgedraaid . . . De overige manschappen werden eveneens tegen de vloer of een muur gedrukt . . . Pijn had ik niet. Ik kneep in mijn verdoofde linkerarm. In mijn hoofd suisde het geweldig. Ik was doof en ten gevolge van de rook kon ik in de kazemat niets meer onderscheiden. 'Gas' dacht ik en zette mijn masker op.

Ik gaf het bevel 'Gasmaskers op' maar hoorde mijzelf nauwelijks spreken.

Aan mijn linkerhand en arm voelde ik iets kleverigs. Ik tastte naar de schutter. Hij was er niet. Ook achter het kanon werd ik niemand gewaar. Toen hoorde ik iemand roepen: 'Sergeant, kom er uit!' Afgaande op die stem trof ik buiten allen aan . . . De richter, Spijker, die tegenover mij gestaan had, lag op de trap en staarde met wijd opengesperde ogen maar recht voor zich uit. Op mijn vraag gaf hij echter te kennen dat hem niets mankeerde.

[1] A.v., p. 78, 89.